

Temadag lørdag d. 17.03.2018 Naturhistorisk Museum, Aarhus

Fremtidens naturforvaltning og naturfredning

Vicedirektør i Naturstyrelsen Signe Nepper Larsen: Fremtidens naturforvaltning på Naturstyrelsens arealer

Naturstyrelsen forvalter 5% af det danske statsejede landareal – ca. 210.000 ha skov og lysåben natur. Naturstyrelsen har til opgave som statslig arealforvalter at tilbyde gode muligheder for både natur og friluftsliv i krydsfeltet mellem beskyttelse og benyttelse. Samtidig er halvdelen af de statsejede arealer udpeget som Natura 2000-områder, og 40% af de danske lysåbne habitatnaturtyper findes her. Styrelsen har således et stort og vigtigt ansvar som den statslige forvalter af vores fælles naturarv. På temadagen vil Signe Nepper Larsen fortælle om de rammer, som styrelsen arbejder indenfor med forvaltningen af skov og natur, og der bliver givet bud på fremtidige mål, midler og nye metoder i Naturstyrelsens forvaltning.

Miljøjournalist, forfatter og samfundsdebattør Kjeld Hansen: DET STORE SVIGT - beretningen om hundrede års naturfredning i Danmark

Er vi ikke blandt de rigeste nationer på kloden, og har vi ikke verdens bedste naturfredningslov? Hvordan gik det så til, at det yndige land alligevel endte med en natur, der er blandt de ringeste i Europa? I 100-året for den første naturfredningslov stiller Kjeld Hansen skarpt på naturfredningens stærke og svage sider.

Oplægget afslører, hvordan millioner af kroner er spildt på nytteløse fredninger som for eksempel i Tøndermarsken, Varde Ådal, Rold Vesterskov og Værnengene i Vestjylland. I dag har naturen det værre, end før de kostbare fredninger blev gennemført. Samme billede tegner sig for en meget stor andel af de naturfredninger, som forfatteren har besøgt og undersøgt.

Blandt årsagerne til det enorme pengespild og naturtab peges der på fredningsnævnenes inkompetence, politikernes upålidelighed og myndighedernes svigtende kontrol. Kun takket være EU's skrappe naturdirektiver er det ikke gået endnu værre.

Kjeld Hansen har gennemgået samtlige 5797 naturfredninger, som myndigheder og politikere officielt hævder, der er gennemført siden 1917. Imidlertid afslører hans research, at det korrekte antal blot er 1843. Kun ved at tælle kirker, store sten, forbud mod reklameskilte og P-pladser ved strandene med som "naturfredninger", er det lykkedes at puste antallet op og skabe illusionen om det naturfredede Danmark.

Foredragsholderen konkluderer, at staten har spillet fallit som naturens beskytter, mens private fonde, kommuner og naturforeninger i stigende grad tager ansvaret på sig. Danmarks fineste natur er i dag på private hænder, mens staten rask væk sælger ud af de nationale naturklenodier. Fremtidens eneste bolværk mod det totale ophørsudsalg er Danmarks Naturfredningsforening og frygten for EU-Kommissionen.

Foredraget er baseret på bogen "Det store SVIGT", der udkom 10. oktober 2017.

Idéhistoriker, forfatter og naturfotograf Rune Engelbreth Larsen: Nationalpark-konceptet er en del af problemet – vildere natur en del af løsningen

Naturbeskyttelse, fredninger og nationalparker har ikke løst biodiversitetskrisen – naturværdierne forringes til stadighed. Derfor skal vi tænke i andre baner. I sin seneste bog, 'Vildere vidder i dansk natur', har idéhistoriker og naturfotograf Rune Engelbreth Larsen beskrevet mulighederne for 35 større naturreservater i primært offentligt ejede områder i Danmark, hvor lodsejerkonflikter kan undgås, og hvor

naturen kan få et afgørende løft: I alt 1.200 kvadratkilometer vildere natur på naturligere præmisser. Ikke blot til gavn for arter og levesteder, men også til gavn for oplevelsesrigdommen. Ideen konkretiseres og eksemplificeres i et billedrigt Power Point-foredrag om forarmelsen og pladsmanglen i dansk natur, og om hvordan vi skifter kurs og kommer videre med vildere natur.

Biolog og naturprojektmedarbejder Jens Reddersen: Hvad kan oprettelsen af en nationalpark gøre for at beskytte naturen?

Hvad er relevansen af det arbejde, som succesfuldt er påbegyndt i Nationalpark Mols Bjerge? Spørgsmålet søges besvaret via en række gode eksempler på anderledes projekter.

Nationalparken har færre økonomiske muskler end stat og kommune og de store fonde, men samtidig en meget bredere dagsorden uden at være myndighed. Det resulterer i helt særlige udfordringer til samarbejde, formidling og inddragelse af relevante parter. Nationalparken har især haft succes med frivillighed, både frivillige naturplejere, formidlere og frivillige deltagende lodsejere. Samtidig er kommuner, stat og universiteter inddraget i arbejdet.

Jens Reddersen tager udgangspunkt i nogle af de store biodiversitetsprojekter – BiodiverCity (13 km Blomstrende Bånd gennem Byen fra Øer til Egsmark), Råd til Råd (mere dødt ved og naturplaner i gamle løvskove) og Vild med Vildt (naturplaner på de store jagt- og skovejendomme i Egsmark-Feldballe-Femmøller) og endelig Basballe-projektet med Den Danske Naturfond.

Seniorforsker Hans Peter Ravn: Artsbeskyttelse som redskab – virker det?

Hvilken typer af artsbeskyttelse findes der? Giver det mening at frede arter uden at frede biotoper? Hvilke eksempler har vi på fredning af insekterarter? Hvad er formålet? Har det virket? Indsamlingsstop – kan man overhovedet udrydde insekterarter ved indsamling? Er konflikter mellem hensyntagen til forskellige artsgrupper – fugle, planter, insekter? Og andre naturinteresser, rekreative interesser og arealanvendelsesinteresser? Truer den nye 'natur'-trend "Spis mosen", "Spis Amager Fælle", "Spis Naturen" de vilde danske planter? Hvordan er sammenhængen mellem indsamling af insekter og rødlistearbejdet? Hvilke ønsker kunne der formuleres for fremtidens naturforvaltning af en af vore største og økologisk mest betydningsfulde organisme-grupper – insekterne? Med udgangspunkt i nogle af disse spørgsmål vil indlægget søge at belyse det overordnede spørgsmål – uden nødvendigvis at give et dækkende svar 😊

Seniorforsker Rasmus Ejrnæs: Hvordan forvaltes hensynet til svampene?

Svampene er blevet overset i dansk og international naturbeskyttelse. Første fik fuglene deres direktiv, og dernæst kom turen i 1992 til naturtyperne og arterne – dyr og planter vel at mærke. Svampene blev glemt – bortset fra laverne, som sneg sig med ind på bilag 5. Det er ærgerligt, eftersom svampene er eminente indikatorarter for naturtilstand i en række naturtyper, hvor det er småt med andre truede arter. F.eks. gamle løvskove langs vore kyster og gamle græslandslokaliteter. Hvad skulle vi gøre anderledes end i dag, hvis vi skulle passe bedre på svampene?

Ph.d. studerende, Sektion for Økoinformatik & Biodiversitet, Bioscience, Aarhus, Pil Birkefelt Møller Pedersen: Er rewilding med store dyr en måde at sikre fremtidens naturindhold?

Ideen til rewilding stammer fra Nordamerika og tager udgangspunkt i at genudsætte store rovdyr og planteædere i store naturområder. De seneste 10 år er der dukket flere og flere såkaldte rewilding-projekter op i Danmark. Men er rewilding en relevant naturforvaltnings-strategi i tætbefolkede Danmark? Er der tale om fuldskala rewilding projekter? Og hvordan opnår man fuldskala rewilding? Jeg præsenterer vores model til at kategorisere rewilding initiativer og til at guide forvaltningstiltag til at øge rewildinggraden. På basis af en spørgeskemaundersøgelse blandt folk engageret i naturforvaltning i Danmark samt en national survey af rewilding-initiativer diskuteres potentielle rewildingområder og rewilding arter, samt hvad rewilding har af potentiale for dansk naturbevaring.

Direktør Flemming Nielsen: Den Danske Naturfond – status og planer for fremtiden

Den Danske Naturfond er etableret i 2015, og har arbejdet med projektudvikling i ca. 2½ år. De første projekter er gennemført, og fonden vil gøre status og præsentere planer og forventninger til de kommende års indsats. Der vil både være fokus på projektindholdet og processen med at udvikle, lokalt forankre og monitere fondens projekter.

Skovrider Jacob Palsgaard Andersen: Aage V. Jensen Fondens fremtidige strategi

Aage V. Jensen Naturfond har gennem mere end 25 år arbejdet med konkret naturforvaltning på en lang række ejendomme. I den seneste 5-års strategiperiode har naturfonden arbejdet med en evaluering af indsatsen.

Indlægget vil komme ind på erfaringerne fra evalueringen – og forsøge at svare på det udfordrende spørgsmål: Skulle vi have gjort tingene anderledes?

Arrangører:

Naturhistorisk Museum

Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdelingen for Østjylland (DOF)

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen (DBF)

Jydsk Naturhistorisk Forening (JNF)

Østjysk Biologisk Forening (ØBF)

Foreningen til Svampekundskabens Fremme

Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus-afdelingen (DN)